

9.1.2012

Dnro 14/410/12

PÄÄTÖS AIEMMIN HANKITUN OSAAMISEN TUNNISTAMISEN JA TUNNUSTAMISEN TOIMINTATAVOISTA VAASAN YLIOPISTOSSA

Opintojen ja muun osaamisen hyväksilukemisesta säädetään yliopistolaisissa (558/2009) sekä valtioneuvoston asetuksessa yliopistojen tutkinnoista (795/2004) seuraavasti: ”Opiskelija saa tutkintoa suorittaessaan yliopiston päätöksen mukaan lukea hyväkseen muussa kotimaisessa tai ulkomaisessa korkeakoulussa taikka muussa oppilaitoksessa suorittamiaan opintoja sekä korvata tutkintoon kuuluvia opintoja muilla samantasoisilla opinnoilla. Opiskelija saa yliopiston päätöksen mukaisesti lukea hyväkseen sekä korvata tutkintoon kuuluvia opintoja myös muulla tavoin osoitetulla osaamisella.”

Vaasan yliopistossa otetaan käyttöön liitteen mukaiset aiemmin hankitun osaamisen tunnistamisen ja tunnustamisen menettelytavat. Asiaa on valmisteltu opintoasioiden päällikköryhmässä.

Vahvistetut menettelytavat tulevat voimaan välittömästi. Tiedekunnat voivat antaa tarkempia tieteenalakohtaisia soveltamisohjeita

Matti Jakobsson
rehtori

Anja Britschgi
opintoasioiden johtaja

AIEMMIN HANKITUN OSAAMISEN TUNNISTAMINEN JA TUNNUSTAMINEN (AHOT) VAASAN YLIOPISTOSSA

Tämä dokumentti on kuvaus tutkinto-opiskelijan aiemmin hankitun osaamisen tunnistamisen ja tunnustamisen (AHOT) yleisistä periaatteista ja menettelytavoista Vaasan yliopistossa. Tiedekunnilla voi olla lisäksi omia tarkentavia ohjeita AHOT-menettelystä sekä periaatteiden ja menettelytapojen soveltamisesta jatkotutkintoihin.

Aiemmin hankitun osaamisen tunnistamisessa ja tunnustamisessa (AHOT) ratkaisevaa on opiskelijan osaaminen, ei se missä ja miten osaaminen on hankittu. Aloite ja vastuu aiemmin hankitun osaamisen hyväksiluvusta ovat aina opiskelijalla, samoin kuin osaamisen todentaminen. Hyväksilukemisen hakeminen on aina vapaaehtoista.

Hyväksilukua säätelee yliopistolaki (558/2009) sekä valtioneuvoston asetus yliopistojen tutkinnoista (794/2004).

1 MUUALLA SUORITETTUJEN OPINTOJEN HYVÄKSILUKEMINEN

Muualla suoritettujen opintojen hyväksilukemisen perusajatus on, että opiskelijalta ei vaadita uudelleen suorituksia, joita sisällöllisesti vastaavat opinnot hän on jo suorittanut muussa yliopistossa, korkeakoulussa tai muussa oppilaitoksessa koti- tai ulkomailla. Opintoja voidaan lukea hyväksi edellyttäen, että koulutuksen tavoitteet saavutetaan. Hyväksilukeminen tapahtuu kahdella tavalla:

- Tutkintoon kuuluvia opetussuunnitelman mukaisia opintoja **korvataan** muualla suoritetuilla, sisällöllään vastaavilla opinnoilla.
- Tutkintoon **sisällytetään** muualla suoritettuja opintoja, esim. sivuaineita tai ulkomaisessa yliopistossa suoritettuja opintoja.

Opintokokonaisuuksien ja -jaksojen korvaavuuksia arvioitaessa kriteereinä ovat ensisijaisesti opintosuoritusten osaamistavoitteet, mutta myös opintojen laajuus, sisältö ja vaatimustaso. Koko opintojakson tai -kokonaisuuden korvaaminen on mahdollista, mikäli muualla suoritettavat opinnot vastaavat pääosin Vaasan yliopiston opintojaksoa tai -kokonaisuutta. Opintojakso tai -kokonaisuus voidaan korvata myös osittain.

Sisällytettävien opintojen osalta ei edellytetä sisällöllistä vastaavuutta Vaasan yliopiston opintojaksoihin tai -kokonaisuuksiin.

Hyväksilukemisen yleisperiaatteet:

- **Hyväksilukujen** tulee sisältyä opiskelijan laatimaan henkilökohtaiseen opintosuunnitelmaan (HOPS).
- Opintoja voidaan **korvata** yliopistoissa ja ammattikorkeakouluissa suoritetuilla opinnoilla. Muualla, kuten esim. ammatillisessa koulutuksessa suoritetuilla opinnoilla voidaan korvaavuuksia myöntää vain poikkeustapauksissa. Yliopistotutkintojen osia sisältävien laajojen täydennyskoulutusohjelmien opinnot (esim. PD, MBA, eMBA-ohjelmat) käyvät korvaaviksi suorituksiksi tapauskohtaisesti ohjelman taso ja laajuus huomioiden. Lyhyistä täydennyskoulutuksista voidaan myöntää lähinnä osakorvaavuuksia.
- **Sisällytettäväksi** opinnoiksi voidaan hyväksyä pääsääntöisesti vain yliopistossa suoritettuja opintoja, ei kuitenkaan em. täydennyskoulutusohjelmien opintoja.

- Aiempaan tutkintoon jo sidottuja opintoja voidaan **hyväksilukea** Vaasan yliopistossa suoritettavaan alempaan korkeakoulututkintoon yhteensä enintään 90 opintopistettä ja ylempään korkeakoulututkintoon enintään 60 opintopistettä. Tiedekuntaneuvostot voivat antaa tarkemmat määräykset aiempaan tutkintoon jo sisällytettyjen opintojen sisällöllisestä hyväksilukemisesta (esim. kieli- ja viestintäopinnot, yleisopinnot tai muut pakolliset opinnot).
- Tutkintoasetuksen edellyttämä kielitaito (äidinkieli, toinen kotimainen kieli ja vieras kieli) ovat **korvattavissa** kaikkiin yliopistossa suoritettaviin tutkintoihin.
- Jos opiskelija suorittaa ainoastaan ylempään korkeakoulututkintoon eikä kieliopintoja ole sisällynyt hänen aiempaan korkeakoulututkintoonsa, on kieliopinnot asetuksen (794/2004) mukaan suoritettava.
- Opinnäytetyöt tulee suorittaa Vaasan yliopistossa.
- Toisessa korkeakoulussa suoritettavat opinnot hyväksytään tiedekunnan päätöksen mukaan joko niiden alkuperäisillä arvosanoilla tai suoritusmerkinnällä hyväksytyt.
- Aiemmat opinnot voidaan pääsääntöisesti hyväksilukea riippumatta niiden suoritusvuodesta.

1.1 Hyväksilukemisen hakeminen

Ennen hyväksilukemisen hakemista opiskelijan tulee keskustella mahdollisuudesta hyväksilukemiseen HOPS-ohjaajansa kanssa ja sisällyttää hyväksiluettava kurssi osaksi henkilökohtaista opintosuunnitelmaansa. Hyväksilukemista on syytä hakea hyvissä ajoin ennen korvattavien opintojen alkamista. Käytännössä kaikki hyväksiluvut kannattaa hakea heti opintojen alkaessa.

Hyväksilukemista haetaan lomakkeella, jonka voi tulostaa tiedekuntien www-sivuilta. Lomakkeen mukaan on liitettävä alkuperäinen tai oikeaksi todistettu todistus ja/tai opintosuoritusote suoritetuista opinnoista sekä yksityiskohtaiset tiedot opintosuoritusten osaamistavoitteista, laajuudesta, sisällöstä ja vaativuustasosta (esim. kopio opinto-oppaasta). Ulkomailla suoritettujen opintojen osalta opiskelijan on toimitettava korvaavuusanomuksen mukana myös selvitys opintojen laajuudesta opintopisteinä ja käytetystä arvosteluasteikosta. Puutteellisia hakemuksia ei käsitellä.

Korvaushakemus toimitetaan koulutusalan/tiedekunnan AHOT-vastaavalle, joka kirjaa hakemuksen saapuneeksi ja välittää sen eteenpäin käsiteltäväksi.

1.2 Hyväksilukemisen ratkaisu

Opintojaksojen ja -kokonaisuuksien **korvaamisesta** päättää opintojakson tai -kokonaisuuden vastuuopettaja.

Päätöksen opintojakson tai -kokonaisuuden **sisällyttämisestä** tutkintoon tekee koulutusalan/yksikön tutkintomääräysten mukaan joko dekaani, yksikkövastaava/koulutusohjelmavastaava tai opintopäällikkö.

Päätös hyväksiluvusta on tehtävä kuukauden kuluessa hakemuksen jättämisestä. Kesä- tai heinäkuussa jätettyihin hakemuksiin päätös tehdään syyskuun loppuun mennessä.

1.3 Hyväksilukemisen tiedoksianto, rekisteröinti ja tallennus

Hyväksytyt tai osin hyväksytyt hyväksiluvut tallennetaan tietojärjestelmä Oodiin, jonne kirjataan alkuperäisen suorituksen nimi, suorituspaikka sekä laajuus ja mahdollinen arvosana. Opintosuoritusotteella hyväksiluetut opintojaksot ja -kokonaisuudet näkyvät korvattu-merkinnällä Tutkintotodistukseen merkitään vain hyväksiluetun opintokokonaisuuden nimi, suorituspaikka ja mahdollinen arvostelu.

Hylkäävän tai osittain hyväksytyt päätöksen perustelut annetaan opiskelijalle tiedoksi sähköpostitse. Päätöksen mukaan liitetään päätöksentekijän yhteystiedot lisätietojen kysymistä varten sekä oikaisuosoitus.

Hyväksilukupäätökset liitteineen säilytetään tiedekunnassa opiskelijan valmistumiseen asti.

1.4 Päätöksen oikaisumenettely

Hyväksilukupäätökseen tyytymätön voi pyytää siihen suullisesti tai kirjallisesti oikaisua. Oikaisupyynnö on tehtävä 14 päivän kuluessa siitä, kun opiskelija on saanut päätöksestä tiedon. Oikaisupyynnö toimitetaan koulutusalan/tiedekunnan AHOT-vastaavalle. Oikaisupyynnössä on tarkoin eriteltävä, mihin päätöksen kohtaan ja millä perusteilla oikaisua haetaan.

Päätös oikaisupyynnöön on tehtävä kuukauden kuluessa oikaisupyynnön jättämisestä. Päätös tulee antaa kirjallisesti. Tähän päätökseen tyytymätön voi hakea siihen edelleen oikaisua tutkintolautakunnalta. Opiskelija voi hakea oikaisua 14 päivän kuluessa siitä, kun hän on saanut päätöksestä tiedon. Oikaisupyynnö toimitetaan yliopiston kirjaamoon. Tutkintolautakunnasta määrätään Vaasan yliopiston johtosäännössä. Tutkintolautakunnan päätökseen ei saa hakea muutosta valittamalla (Yliopistolaki 84 §).

2 MUUALLA KUIN MUODOLLISESSA KOULUTUKSESSA HANKITUN OSAAMISEN HYVÄKSILUKEMINEN

Opiskelija voi korvata tutkintoon kuuluvia opintoja myös muulla kuin muodollisessa koulutuksessa hankitulla osaamisella. Tällaista osaamista on voinut syntyä esimerkiksi epävirallisen oppimisen (esim. täydennyskoulutukset, työpaikkojen lyhytohjelmät, vapaan sivistystyön koulutukset ym.) tai arkioppimisen (esim. työkokemus, luottamustoimissa tai harrastuksissa opitut asiat ym.) yhteydessä. Keskeisessä roolissa on kokemuksen kautta opitut tiedot ja taidot, ei niinkään itse kokemus sinänsä.

Muulla tavoin hankitun osaamisen hyväksilukemisen lähtökohtana ovat opintojaksojen ja -kokonaisuuksien **osaamistavoitteet**. Opiskelijan hankkimaa osaamista verrataan korvattaviksi esitettyjen opintojaksojen ja/tai -kokonaisuuksien osaamistavoitteisiin. Mikäli osaaminen ja osaamistavoitteet vastaavat toisiaan, voidaan korvaavuus myöntää joko kokonaan tai osittain. Opiskelijalta voidaan edellyttää kirjallisen dokumentoinnin lisäksi näyttöä osaamisestaan.

2.1 Hyväksilukemisen hakeminen

Ennen hyväksilukemisen hakemista opiskelijan tulee keskustella mahdollisuudesta hyväksilukemiseen HOPS-ohjaajansa kanssa ja sisällyttää hyväksiluettava opintojakso osaksi henkilökohtaista opintosuunnitelmaansa. Hyväksilukemista on syytä hakea hyvissä ajoin ennen korvattavien opintojen alkamista. Käytännössä kaikki hyväksiluvut kannattaa hakea heti opintojen alkaessa.

Hyväksilukemista haetaan sitä varten laaditulla lomakkeella, jonka voi tulostaa tiedekuntien [www-sivuilta](#). Lomakkeessa tulee selvittää mm.

- minkälaista ja kuinka paljon aikaisempaa kokemusta opiskelijalla on,
- millaista osaamista kokemuksen kautta on saavutettu,
- miten osaaminen vastaa opintojaksojen ja -kokonaisuuksien osaamistavoitteita,
- mitä opintojaksoja ja -kokonaisuuksia osaamisella on tarkoitus hyväksilukea.

Lomakkeen mukaan on liitettävä hyväksiluvun arvioimiseksi riittävä määrä liitteitä esim. diplomeja, työtodistuksia, portfolioita, oppimispäiväkirjoja, julkaisuja ja muita kirjallisia raportteja tai muita dokumentoituja osoituksia hankitusta osaamisesta. Opiskelija ei esitä pelkästään dokumenttia, vaan myös kuvaa, mitä opintojen tavoitteisiin liittyvää osaamista hänellä on esitetyn dokumentin pohjalta.

Lomake liitteineen toimitetaan koulutusalan/tiedekunnan AHOT-vastaavalle. Tiedekunnat antavat tarvittaessa tarkempia ohjeita osaamisen dokumentoinnista ja tarvittavista liitteistä.

2.2 Hyväksilukemisen ratkaiseminen

Aiemmin hankitun osaamisen aineisto (lomake ja liitteet) käsitellään yksikössä. Asian esittelijänä toimii koulutusalan/tiedekunnan AHOT-vastaava. Päätöksen tekee dekaani tai dekaanin valtuuttama henkilö.

Aineiston pohjalta voidaan

1. myöntää suoraan hyväksiluku opintokokonaisuuksiin, -jaksoihin tai niiden osiin,
2. vaatia opiskelijalta lisänäyttöä osaamisestaan tai
3. hylätä hakemus.

Lisänäyttönä voi olla esimerkiksi näyttökoe, haastattelu, portfolion suullinen esittely tai lisäraportin kirjoittaminen. Osaamisen näyttönä voi olla myös osallistuminen AHOT-tenttiin. AHOT-tentissä arvioidaan, onko opiskelijalla jo opintojakson (tai -kokonaisuuden) osaamistavoitteiden edellyttämä osaaminen hallussa. Tentti ei painotu kurssilla käsiteltävään kirjallisuuteen, vaan pelkästään osaamistavoitteisiin. Tenttiin osallistuminen edellyttää edellä mainitun mukaista AHOT-käsittelyä ja -päätöstä ja sitä kautta lupaa näyttää osaaminen tentin avulla. AHOT-tenttiin voi osallistua vain kerran ja siihen ilmoittaudutaan tenttikuorella.

Päätös aiemman hankitun osaamisen hyväksiluvusta tai lisänäytön antamisesta tehdään pääsääntöisesti kahdenkuukauden kuluessa hakemuksen jättämisestä. Kesä- tai heinäkuussa jätettyihin hakemuksiin päätös tehdään lokakuun loppuun mennessä. Lopullinen päätös tehdään kuukauden kuluessa lisänäytön antamisesta.

2.3 Hyväksilukemisen tiedoksianto, rekisteröinti ja tallennus

Hyväksilukemisesta tehty osittain hyväksytty tai hylkäävä päätös perusteluineen annetaan opiskelijalle tiedoksi kopiona. Päätöksen mukaan liitetään päätöksen tekijöiden yhteystiedot lisätietojen kysymistä varten sekä oikaisuosoitus.

Hyväksytty tai osin hyväksytty hyväksiluku tallennetaan tietojärjestelmä Oodiin, jonne kirjataan, että hyväksiluku on annettu AHOT-menettelyn kautta. Opintosuoritusotteella hyväksiluetut opintojaksot ja -kokonaisuudet näkyvät korvattu-merkinnällä. Opintojakso tai -opintokokonaisuus arvostellaan pääsääntöisesti arvosanalla hyväksytty. Varsinaiseen tutkintotodistukseen hyväksilukuja ei erikseen merkitä.

Hyväksilukupäätökset säilytetään tiedekunnassa opiskelijan valmistumiseen asti.

2.4 Päätöksen oikaisumenettely

Hyväksilukupäätökseen tyytymätön voi pyytää siihen suullisesti tai kirjallisesti oikaisua päätöksen tehneeltä henkilöltä. Oikaisupyynnö on tehtävä 14 päivän kuluessa siitä, kun opiskelija on saanut päätöksestä tiedon. Oikaisupyynnö toimitetaan koulutusalan/tiedekunnan AHOT-vastaavalle. Oikaisupyynnössä on tarkoin eriteltävä, mihin päätöksen kohtaan ja millä perusteilla oikaisua haetaan.

Päätös oikaisupyynnöön on tehtävä kuukauden kuluessa oikaisupyynnön jättämisestä. Päätös tulee antaa kirjallisesti. Tähän päätökseen tyytymätön voi hakea siihen edelleen oikaisua tutkintolautakunnalta. Opiskelija voi hakea oikaisua 14 päivän kuluessa siitä, kun hän on saanut päätöksestä tiedon. Oikaisupyynnö toimitetaan yliopiston kirjaamoon. Tutkintolautakunnasta määrätään Vaasan yliopiston johtosäännössä. Tutkintolautakunnan päätökseen ei saa hakea muutosta valittamalla (Yliopistolaki 84 §).